

UCHWAŁA Nr VIII/67/2007
Rady Gminy Jasienica
z dnia 26 kwietnia 2007 roku

---

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jasienica na lata 2007-2013.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. z 2001 roku Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593)

RADA GMINY JASZENICA
uchwała

§ 1

Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasienica na lata 2007-2013 – stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jasienica.

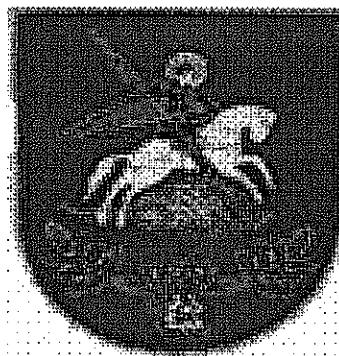
§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicach Urzędu Gminy Jasienica.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jerzy Czudek

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY JASZENICA
NA LATA 2007-2013

JASZENICA KWIECIEŃ 2007

I WSTĘP

Transformacja polskiej gospodarki dokonywana drogą reform, rodzi w sferze społecznej skutki pozytywne, ale rodzi również wiele zjawisk negatywnych. Bezrobocie i rozszerzające się ubóstwo, a także potęgujące się zróżnicowanie społeczne, uwidaczniające się między innymi w osiąganych dochodach, stały się poważnymi kwestiami społecznymi, uwarunkowanymi gospodarczo, społecznie i kulturowo. Ciągłe niewystarczające środki na pomoc społeczną skłaniają w tej sytuacji do poszukiwania nowych, bardziej skutecznych rozwiązań, celem zabezpieczenia podstawowych potrzeb społecznych.

Konieczność poszukiwania takich nowych rozwiązań dotyczy również społeczności lokalnych we wszystkich przejawach ich funkcjonowania.

Jedną z najistotniejszych sfer, wymagających pomocy ze środków publicznych jest minimalizacja wszelkich negatywnych skutków tych zmian w stosunku do poszczególnych jednostek i grup społecznych, które objęte są zakresem pomocy społecznej w gminie. Jest to możliwe tylko poprzez zaplanowane i zaakceptowane społecznie długofalowe działania mające doprowadzić do pożądanых zmian w tym zakresie. Próba systemowego przeciwdziałania tym negatywnym skutkom skłania do opracowania strategii rozwoju pomocy społecznej, przedstawienie jej władzom gminy celem akceptacji i przyjęcia do wykonania oraz pozyskania dla jej realizacji całej lokalnej społeczności.

Opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej należy do zadań realizowanych przez gminę.

Zmiany społeczno-gospodarcze dotyczące środowisk lokalnych oraz znaczna część zadań pomocy przypisana do realizacji gminom, a także tendencje decentralizacji, uzasadniają potrzebę opracowywania własnych strategii rozwoju pomocy społecznej, a są one integralną częścią strategii rozwoju gminy.

Opracowanie niniejsze obejmuje charakterystykę Gminy Jasienica, diagnozę jej podstawowych problemów społecznych, a także jest projekcją działań zmierzających do realizacji wytyczonych celów wraz z harmonogramem ich realizacji.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art.17.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m. in. :

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Dz.U z 2003 r. Nr 24., poz. 198).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty, edukacji publicznej oraz budownictwa socjalnego.

Polityka społeczna realizowana zarówno przez państwo jak i władze samorządowe winna kształtować warunki życia ludności oraz stosunki międzyludzkie a także warunki ich rozwoju winny również harmonizować i godzić rozbieżne interesy różnych grup społecznych. Podstawowymi zasadami realizowanymi w polityce społecznej będącymi fundamentem tworzenia strategii budowania społeczności lokalnej są:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która zapewnia poszczególnym ludziom możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym.

Są to przede wszystkim :

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najslabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym, które :

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa ;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czyn urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;

- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podjęmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła za fundament przy jego opracowywaniu.

Wartością tą jest **zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej**. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

STRUKTURA DOKUMENTU

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na uwadze w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych),prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W oparciu o materiały będące podstawą gminnej diagnozy został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Dokument ten pozwoli zaangażować środowisko lokalne w rozwiązywanie lokalnych problemów poprzez dążenie do realizacji wytyczonych celów.

Przedłożony materiał został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i udostępnianiu materiałów statystycznych od jednostek organizacyjnych gminy, instytucji i organizacji współpracujących z pomocą społeczną będących podstawą do diagnozy oraz ujawnienia podstawowych problemów społecznych.

II CHARAKTERYSTYKA GMINY JASIENICA

Gmina Jasienica jest gminą podmiejską, sąsiadującą z ponad 180–tysięcznym miastem Bielsko-Biała (do 31 grudnia 1998 r. miastem wojewódzkim, aktualnie – powiatowym). Graniczy ponadto z Gminą Jaworze, Skoczów, Chybie, Czechowice i mieści się w granicach administracyjnych powiatu bielsko-bialskiego.

Dużymi walorami gminy jest jej położenie u stóp Beskidów na szlaku Północ – Południe, bliskość granicy z Czechami, sąsiedztwo z licznymi zakładami przemysłowymi oraz dobre połączenia komunikacyjne.

W aktualnej strukturze i na obecnym obszarze o powierzchni 91,714 km² gmina funkcjonuje od roku 1991, kiedy to z jednej gminy powstały dwie odrębne wspólnoty samorządowe, tj. Gmina Jasienica oraz Gmina Jaworze.

W skład Gminy Jasienica liczącej 20 648 mieszkańców wchodzi 14 sołectw: Bielowicko, Biery, Grodziec Śląski, Iłownica, Jasienica, Landek, Łazy, Mazańcowice, Międzyrzecze Górne, Międzyrzecze Dolne, Roztropice, Rudzica, Świętoszówka i Wieszczęta. Poszczególne wsie są znacznie zróżnicowane pod względem liczebności mieszkańców (od 563 do 4742), powierzchni (od 1,506 km² do 12,513 km²) oraz ilości budynków mieszkalnych (od 132- 1188).

Tabela nr 1. Wybrane dane o poszczególnych sołectwach / stan na 30.12.2006 r./

L.p	Sołectwo	Ilość mieszkańców	powierzchnia w km ²	Ilość budynków
1.	Biery	1197	2,164	280
2.	Bielowicko	563	3,116	137
3.	Grodziec	1126	9,750	320
4.	Łownica	1038	7,775	228
5.	Jasienica	4742	11,718	1188
6.	Landek	537	4,470	122
7.	Łazy	769	3,491	188
8.	Mazańcowice	3057	8,180	772
9.	Międzyrzecze Dolne	1038	7,800	234
10.	Międzyrzecze Górne	2145	12,513	501
11.	Roztropice	702	5,761	132
12.	Rudzica	2671	11,476	573
13.	Świątoszówka	601	1,506	160
14.	Wieszczęta	407	1,994	135
RAZEM		20 648	91,714	4 970

Zródło: Dane Urzędu Gminy Jasienica

Władza w gminie sprawowana jest przez mieszkańców za pośrednictwem organów gminy, którymi są Wójt Gminy oraz Rada Gminy licząca 21 radnych.

Do realizacji określonych zadań Rada Gminy powołała następujące Komisje:

1. Komisję Rewizyjną,
2. Komisję Kultury i Oświaty,
3. Komisję Zdrowia, Sportu, Spraw Społecznych,
4. Komisję Rolną,
5. Komisję Budownictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej,
6. Komisję Budżetową,
7. Komisję Inwentaryzacyjną,
8. Komisję d/s Unii Europejskiej Porządku i Bezpieczeństwa Publicznego

Ponadto Rada Gminy powołała w oparciu o inne przepisy prawa także Komisję Mieszkaniową oraz Komisję do spraw Profilaktyki oraz Zwalczania Problemów Alkoholowych.

Organy Gminy wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy oraz następujących jednostek organizacyjnych : Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Zespołu Obsługi Administracyjnej Szkół, 3 Gimnazjów, 3 Szkół Podstawowych, 6 Zespołów Szkolno-Przedszkolnych oraz 2 Przedszkoli, Niepublicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej, Gminnej Biblioteki Publicznej i Gminnego Ośrodka Kultury.

Gmina jest znacznie zróżnicowana pod względem wyznaniowym. Największą część wyznawców stanowią katolicy, którzy skupiają się w parafiach rzymsko-katolickich w Bierach, Bielowicku, Grodźcu, Jasienicy, Mazańcowicach, Międzyrzeczu, Rudzicy. Kościoły Katolickie z całym bogactwem sztuki sakralnej znajdują się w Jasienicy, Bielowicku, Bierach, Grodźcu, Łazach, Mazańcowicach, Międzyrzeczu, Rudzicy, Świętoszówce.

Znaczna część mieszkańców to ewangelicy skupieni w parafiach Ewangelicko-Augsburskich w Wieszczętach – Kowale, Międzyrzeczu oraz w Jaworzu z filią w Jasienicy, Świętoszówce. Kościoły Ewangelickie na terenie gminy znajdują się w Międzyrzeczu, Wieszczętach, w Jasienicy oraz Kaplica w Świętoszówce i Mazańcowicach. Nieznaczna część mieszkańców (około 200) deklaruje swą przynależność do takich wyznań jak świadkowie Jehowy, Adwentystów Dnia Siódmego, Kościoła Zielonoświądkowego oraz Metodystów. Wielowyznaniowość jest przykładem wielkiego ekumenizmu przekładającego się na dobrą współpracę mieszkańców na co dzień będących wiernymi tych kościołów przyczyniając się tym samym w różny sposób na rzecz rozwoju swoich środowisk.

Oprócz tego na terenie gminy działają : różne organizacje pozarządowe, w tym charytatywne, które podejmując liczne zadania, wkładają wiele wysiłku na rzecz rozwoju lokalnych zbiorowości oraz całej wspólnoty samorządowej. Wykaz tych organizacji zawiera tabela nr 2.

Tabela nr 2. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.

Nazwa organizacji	Liczba jednostek organizacyjnych	Liczba członków
Koło Gospodyń Wiejskich	13	850
Ochotnicza Straż Pożarna	12	850
Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i promocji Gminy Jasienica	1	57
Polski Związek Wędkarski	1	70
Związek Kombatantów R.P i byłych więźniów Polskich	1	70
Polski Komitet Pomocy Społecznej	7	70
Towarzystwo miłośników Rudzicy	1	82
Polski Czerwony Krzyż	7	90
Klub Honorowych Dawców Krwi PCK	1	10
Polski Czerwony Krzyż Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	5	215
Koło Łowieckie - Ślepowron, Hubertus	3	90

Źródło: Informacje od przewodniczących organizacji.

Liczba ludności gminy systematycznie wzrasta co obrazuje tabela i aktualnie wynosi 20.648 (w tym zameldowanych na pobyt czasowy 254).

Stanowi to 13,53 % mieszkańców powiatu bielskiego ziemskiego.

Kobiety stanowią 51,00 % mieszkańców gminy. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 4 673 tj. 22,63 %, produkcyjnym 12 576 tj. 60,91 %, a poprodukcyjnym 2 731 tj. 13,23 %. Na przestrzeni lat 1994 – 2006 nastąpiły pewne przesunięcia w poszczególnych grupach wiekowych , a mianowicie zmniejszyła się grupa wiekowa dzieci i młodzieży wzrosła natomiast grupa mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

W roku 1994 liczba osób powyżej 65 lat wynosiła 2 007 tj. 10,88 %, na koniec roku 2006 liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 2 731 tj. 13,23 %, wzrosła również liczba ludności w wieku produkcyjnym, a spadek ilościowy dzieci do lat 6 oraz w wieku do lat 18, rokuje w przyszłości spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz dalszy przyrost mieszkańców powyżej 65 roku życia. Informacje dotyczące przedziałów wiekowych mieszkańców oraz niektórych zjawisk demograficznych przedstawiają poniżej zamieszczone zestawienia:

Tabela nr 3. Mieszkańcy Gminy według wieku.

Przedziały wiekowe w latach	2000 r.		2003 r.		2006 r.	
	l. mieszkańców	%	l. mieszkańców	%	l. mieszkańców	%
1 -18	5175	26,91	4845	24,38	4673	22,63
powyżej 18	14049	73,08	15029	75,62	15975	77,37
0-6	1653	8,59	1527	7,68	1585	7,68
7-15	2833	14,73	2675	13,45	2409	11,67
16 – 19	1391	7,23	1361	6,85	1347	6,52
20 -60 kobiety	5231	27,21	5596	28,15	6086	29,48
20 – 65 mężczyźni	5623	29,24	6085	30,61	6490	31,43
powyżej 60 kobiety	1683	8,75	1766	8,88	1802	8,73
powyżej 65 mężczyźni	810	4,21	864	4,35	929	4,50
ogółem mieszkańców w tym	19 224	100	19 874	100	20 648	100
kobiet	9 787	50,91	10 102	50,83	10 513	50,92
mężczyzn	9 437	49,08	9 772	49,17	10 135	49,08

Źródło: Dane Urzędu Gminy Jasienica

Tabela nr 4. Mieszkańcy Gminy według wieku.

Przedziały wiekowe w latach	2000 r.		2003 r.		2006 r.	
	l. mieszkańców	%	l. mieszkańców	%	l. mieszkańców	%
0 -18	5 175	26,91	4 845	24,37	4 673	22,63
wiek produkcyjny x ¹	11 556	60,11	12 399	62,38	12 576	60,91
wiek poprodukcyjny x ²	2 493	12,96	2 630	13,23	2 731	13,23
ogółem mieszkańców	19 224	-	19 874	-	20 648	-

Źródło: Dane Urzędu Gminy Jasienica

x¹ – od 18 do 60 lat kobiety
od 18 do 65 mężczyzn

x² – powyżej 60 lat kobiety
powyżej 65 lat mężczyzn

Tabela nr 5. Mieszkańcy Gminy według wieku.

Rok	Ilość mieszkańców ogółem	od 0-6 lat	%	w tym:	
				powyżej 65 roku życia	%
1994	18 444	1 933	10,44	2 007	10,88
1998	18 916	1 537	8,12	2 125	11,23
2000	19 224	1 653	8,59	2 136	11,25
2003	19 874	1 527	7,68	2 239	11,26
2005	20 383	1 550	7,60	2 355	11,55
2006	20 648	1 585	7,68	2 385	11,55

Źródło: dane Urzędu Gminy Jasienica

Tabela nr 6. Wybrane informacje o zjawiskach demograficznych na terenie gminy.

ROK	LICZBA UODZEŃ	LICZBA ZGONÓW	LICZBA ZAWARTYCH ZWIAZKÓW
2001	239	152	190
2002	216	142	104
2003	194	144	221
2004	211	178	181
2005	242	149	234
2006	242	135	243

Zródło: dane Urzędu Gminy Jasienica

Podstawą utrzymania ludności naszej gminy jest praca w zakładach pracy na terenie gminy i okolicznych miastach, a w szczególności w Bielsku-Białej, Czechowicach-Dziedzicach, Chybiu, Cieszynie i Skoczowie.

Na terenie gminy funkcjonuje kilka zakładów przemysłowych oraz szereg firm usługowych różnych branż. Do największych podmiotów gospodarczych należą: Fabryka Mebli Giętych w Jasienicy, Zakład Płytek Ceramicznych „Pilch” w Jasienicy, Stacja Paliw Shell w Jasienicy, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Jasienicy, Bank Spółdzielczy w Jasienicy, Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe „PESTANPOL” w Bierach, Salon Samochodowy „Magurka”, Przedsiębiorstwo zagraniczne „Alpha” – zakład „Atarex” w Międzyrzeczu oraz hurtownia „Carmen” – Zakład Pracy Chronionej w Jasienicy, Bulding Biznes, Mototechnika.

Według stanu na dzień 31.12.2006 r. w gminie działało 2 399 podmiotów gospodarczych.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzi działalność usługową w zakresie handlu i usług.

Dla znacznej ilości mieszkańców gminy ważnym źródłem utrzymania jest zatrudnienie we własnych gospodarstwach rolnych. Rolnictwo w Gminie Jasienica oparte jest o małe i średnie gospodarstwa rolne. Rolniczy sektor indywidualny to 1 481 gospodarstw rolnych, z tego 56,92 % to gospodarstwa o powierzchni do 2 ha, gospodarstwa o powierzchni od 2 do 10 ha stanowią 43,3 % zaś gospodarstwa powyżej 10 ha 2,97 % ogółu gospodarstw na terenie gminy. Znaczna przewaga gospodarstw o małej powierzchni powoduje, że większość właścicieli gospodarstw to dwuzawodowcy.

Spółdzielczy sektor rolniczy to:

- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „ZWYCIĘSTWO” w Jasienicy
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „ROLNIK” w Międzyrzeczu Górnym

Oprócz tego na terenie gminy funkcjonują:

- Zootechniczny Zakład Doświadczalny w Grodźcu Śląskim
- Polska Akademia Nauk Zakład Doświadczalny Ichtiologii i Gospodarki Stawowej w Gołyszu, Gospodarstwo Landek .

Gospodarka rybna prowadzona jest na około 362 ha stawów w Landeku, Hownicy, Międzyrzeczu Dolnym, Międzyrzeczu Górnym i Roztropicach.

Łączna ilość użytków rolnych na terenie gminy wynosi 5 541 ha co stanowi 60,41 % ogólnej powierzchni.

W poszczególnych sołectwach gminy znajduje się 15 komunalnych budynków mieszkalnych, w których 50 mieszkań zamieszkuje 48 rodzin. Zasoby mieszkaniowe stanowiące własność prywatną wynoszą 4 970 budynków.

Przez Gminę Jasienica przebiega ekspresowa droga S-1 co powoduje duże natężenie ruchu pojazdów samochodowych.

Potencjał w sferze społecznej mierzony głównie wielkością bazy obejmuje:

W zakresie edukacji i wychowania

Placówki oświatowe na terenie gminy Jasienica to :

- Przedszkole w Bielowicku
- Przedszkole w Świętoszówce
- Szkoła Podstawowa w Landeku
- Szkoła Podstawowa w Świętoszówce
- Szkoła Podstawowa w Świętoszówce filia w Łazach
- Szkoła Podstawowa w Wieszczętach
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Grodźcu
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Iłownicy
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jasienicy
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mazańcowicach
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Międzyrzeczu
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rudzicy
- Gimnazjum w Jasienicy
- Gimnazjum w Mazańcowicach
- Gimnazjum w Rudzicy

Gmina przejęła zarządzanie placówkami oświatowymi od 1996 roku zaś Gimnazja zaczęły funkcjonować na jej terenie od 1999 roku.

Liczba dzieci realizujących obowiązek szkolny na terenie gminy w tych placówkach wynosi 2 406 w tym w szkołach podstawowych 1 465, w gimnazjach 941, w oddziałach „zerowych” – 126 w oddziałach przedszkolnych 368. Poza terenem gminy obowiązek szkoły realizuje 153 dzieci. Liczba dzieci dowożonych do gimnazjów na terenie gminy wynosi 432.

W zakresie kultury

Działalność kulturalna gminy skupia się wokół Gminnego Ośrodka Kultury działającego w czterech punktach Jasienicy, Rudzicy, Międzyrzeczu, Bierach.

W głównej mierze dotyczy ona imprez masowych, wystaw i wernisaży, funkcjonowania zespołów regionalnych, chórów i orkiestr dętych oraz prowadzeniu kół zainteresowań. Działalność ta służy zachowaniu i kontynuacji autentyczności folkloru, kultywowaniu tradycji, szerzeniu treści kultury narodowej. Liczne obiekty zabytkowe takie jak zamek Grodeckich, kościoły w Bielowicku i Grodźcu, a także tablice pamiątkowe utrwalają w pamięci mieszkańców dorobek minionych pokoleń. Ponadto na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna oraz 3 filie i 1 punkt biblioteczny.

W zakresie służby zdrowia

26.01.1998 roku Gmina przejęła obowiązki sprawowania podstawowej opieki zdrowotnej świadczone przez NGZOZ w skład którego wchodzi Ośrodki Zdrowia w Jasienicy, Grodźcu, Mazańcowicach, Międzyrzeczu Górnym, Rudzicy.

Zadania z zakresu opieki zdrowotnej przejęte przez ten zakład obejmują:

- udzielanie porad lekarskich w ramach zgłaszalności i porad w domu chorego,
- dokonywanie oceny stanu zdrowia ludności rejonu oraz określenie potrzeb w zakresie ich zaspokojenia,
- objęcie opieką zapobiegawczą populacji wieku rozwojowego, kobiet w ciąży, porodu i połogu oraz chorych wymagających opieki medycznej,
- prowadzenie czynnego poradnictwa,
- orzekanie o stanie zdrowia, a tym samym o czasowej niezdolności do pracy,
- prowadzenie nadzoru sanitarnego, zapobiegawczego i szerzenie oświaty zdrowotnej w szczególności prowadzenie szczepień ochronnych,
- organizowanie innych form opieki medycznej w sytuacjach awaryjnych (klęski żywiołowe, katastrofy, epidemie).

W skład Zakładu wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- Poradnie ogólne
- Poradnie dziecięce
- Poradnie dla kobiet
- Laboratorium analityczne
- Gabinet USG
- Pracownia RTG
- Pracownia rehabilitacji
- Gabinety higieny szkolnej

Ponadto zakład udziela porad w ramach poradni specjalistycznych:

- chirurgii urazowo ortopedycznej
- neurologicznej
- okulistycznej
- pulmonologicznej
- laryngologicznej
- rehabilitacji

Ilość deklaracji podpisanych przez mieszkańców gminy w sprawie wyboru lekarza złożonych do Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej wynosi 18 200.

Zatrudniony personel medyczny w liczbie 53 to 17 lekarzy, 6 lekarzy stomatologów, 2 położne, 31 średni personel medyczny. Ponadto na terenie gminy działają 5 gabinetów stomatologicznych prowadzących indywidualną praktykę w ramach zawartych umów z NFOZ, oraz 6 aptek.

W zakresie sportu i rekreacji

W gminie działa 9 klubów sportowych, w tym 3 szkolne. Kluby posiadają własne ogólnodostępne boiska do piłki nożnej, zaś przy Gimnazjum w Jasienicy w roku 2004 została oddana do użytku pełnowymiarowa hala sportowa.

Ponadto na terenie gminy istnieją sale gimnastyczne przy szkołach w Jasienicy, Mazańcowicach, Rudzicy, Grodźcu i Międzyrzeczu.

Brakuje jednak na terenie gminy obiektów rekreacyjnych. Za mało też jest wykorzystany potencjał rekreacyjny obszarów leśnych i rekreacyjnych na terenie gminy.

Gmina zróżnicowana jest znacznie pod względem socjokulturowym poszczególnych sołectw, liczebności mieszkańców oraz ilości organizacji, instytucji i podmiotów gospodarczych w tych sołectwach. Sytuacja ta ma wpływ na jakość, ilość i rodzaje problemów społecznych występujących wśród mieszkańców, ich trudności życiowe, a także na aktywność społeczną do samoorganizowania się i przezwycięzania własnych problemów. Ma to swoje odbicie w lokalizacji ubóstwa oraz natężeniu zagrożeń występujących w poszczególnych sołectwach.

III DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Transformacja polskiej gospodarki wywołuje ciągłe zmiany polityki społecznej oraz potrzebę tworzenia mechanizmów zaspakajających rosnące potrzeby socjalne, a także minimalizacji negatywnych skutków przemian społeczno-gospodarczych. Równocześnie transformacja stawia przed samorządem i pomocą społeczną nowe zadania na poziomie lokalnym w odniesieniu do instytucji, rodziny i jednostki. Zadania te powodują z kolei potrzebę poprawy operatywności środowiskowych służb społecznych w dziedzinie rozpoznawania i określania rozmiaru zjawisk i sytuacji wymagających pomocy społecznej oraz organizowania, przy udziale społeczności, zróżnicowanych form pracy.

Podstawą tych zmian jest rzetelna diagnoza problemów społecznych w skali makro i mikro. Diagnoza na terenie Gminy Jasienica dokonana została w oparciu o analizę danych statystycznych uzyskanych z Urzędu Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowego Urzędu do Spraw Orzekania, Posterunku Policji, Dyrektorów Szkół Podstawowych i Gimnazjów, Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Ośrodka Kultury, oraz Gminnej Biblioteki.

Towarzyszące codziennemu życiu liczne problemy swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenie. Zmuszają one część społeczności do szukania pomocy, w tym korzystania z różnych form pomocy z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Można stwierdzić, że w znacznej części przypadków problemy klientów korzystających z pomocy „Ośrodka” są odzwierciedleniem problemów społecznych występujących w społeczeństwie a zatem i na terenie gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania udzielania pomocy osobom i rodzinom potrzebującym, doprowadzenia ich do życiowego usamodzielnienia.

Podstawowym celem określonym ustawą o pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych środków możliwości i uprawnień. Cel ten realizuje zarówno poprzez formy pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej ale również poprzez pracę socjalną. Pełni również rolę koordynującą w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej poprzez współpracę z innymi instytucjami polityki społecznej oraz organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, kościołami oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Do najbliższych współpracujących z „Ośrodkiem” należą: Polski Komitet Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gminny Ośrodek od początku swego istnienia współpracował również do roku 2004 systematycznie z holenderską organizacją Stichting Aktie Holland – Polen. Współpraca ta polegała na wymianie doświadczeń pomocowych, a także na dostarczaniu sprzętu ortopedycznego, materiałów opatrunkowych, sprzętu gospodarstwa domowego, mebli itp. Mimo to, że pomoc doraźna tej organizacji skończyła się do dzisiaj sprzęt w postaci łóżek ortopedycznych, wózków inwalidzkich, balkoników jest wypożyczany mieszkańcom naszej gminy.

Z analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że najczęstszą przyczyną ubiegania się o pomoc jest **ubóstwo** określane jako stan, w którym jednostce czy grupie brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb czyli żywienia, utrzymania mieszkania, ubrania, leczenia. Na ubóstwo mają wpływ problemy społeczne, które są powodem przyznawania pomocy społecznej. W dużej grupie środowisk objętych różnymi formami pomocy przyczyną jej udzielania jest **bezradność**. Dysfunkcja ta prawie zawsze występuje z kilkoma dysfunkcjami towarzyszącymi i sama w sobie jest przyczyną zaistnienia innych niekorzystnych zjawisk w tych rodzinach.

Analiza przyczyn korzystania z pomocy „Ośrodka” oraz typy rodzin objętych pomocą przedstawione niżej zamieszczonych tabelach i wykazują wzrost ubiegania się o pomoc rodzin wychowujących małe dzieci czyli ludzi w wieku młodszym i średnim; produkcyjnym a także rodzin z długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością.

Tabela nr 7. Powody przyznania pomocy.

L.p	Powód trudnej sytuacji życiowej	2005 r.		2006 r.	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	247	927	231	744
2.	Bezrobocie	229	621	167	614
3.	Niepełnosprawność	100	325	120	328
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	81	506	85	482
	w tym: wielodzietność	66	381	52	361
5.	Bezradność w sprawach opoiekunco-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	61	265	61	257
	- rodziny niepełne	58	129	48	153
	- rodziny wielodzietne	18	136	19	131
6.	Długotrwała choroba	67	194	102	297
7.	Alkoholizm	17	21	12	36
8.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	4	5

Tabela nr 8. Typy rodzin objętych pomocą

Typy rodzin	2005 r.		2006 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	382	1273	452	1344
Rodziny z dziećmi	253	1139	232	977
Rodziny niepełne	58	179	58	179
Rodziny wielodzietne	66	230	59	384
Rodziny emerytów i rencistów	67	155	109	239

Zródło: GOPS Jasienica

Coraz częściej klientami pomocy społecznej są również osoby z grup wiekowych czynnych zawodowo.

Natomiast zaawansowany wiek a szczególnie starość rodząca naturalne i biologiczne konsekwencje sprawia, że częściej osoby te potrzebują zapewnienia określonych usług i opieki.

Jednakże w hierarchii ważności zaspakajania potrzeb, świadczenia pieniężne są formą preferowaną przez klientów.

Ilość rodzin objętych pomocą w ostatnich latach ustabilizowała się i nieznacznie spadła, w roku 2005 ilość rodzin korzystających z różnych form pomocy wynosiła 382, zaś w roku 2006 - 452. Znaczny spadek nastąpił w stosunku do roku 2003 bowiem aż o 90 osób. Spadek ten spowodowany jest zmianą przepisów oraz przesunięciem zadań do innych instytucji (wyplacanie rent socjalnych przez ZUS). Ponowny wzrost klientów w 2006 roku nastąpił przede wszystkim w wyniku zwiększenia ilości osób korzystających z pracy socjalnej.

Ilość rodzin objętych pomocą w ostatnich latach przedstawia się następująco :

Tabela nr 9 . Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	
	2005 r.	2006 r.
Pomoc udzielana bez względu na rodzaj formy oraz źródło finansowania	382	452
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	312	302
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj , formę i liczbę	43	44
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	282	290
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	70	150

Źródło: GOPS Jasienica

Znacznie natomiast wzrosła ilość środków w latach 2005-2006, co obrazuje niżej zamieszczone zestawienie.

Tabela nr 10. Środki przeznaczone na realizację zadań z pomocy społecznej.

Rok	Środki własne	Dotacje	Środki z budżetu państwa	Budżet ośrodka ogółem	% udział środków na pomoc społeczną w budżecie gminy
2005	499 966	406 485	3 155 427	4 061 878	12,20
2006	587 923	453 582	4 429 108	5 470 615	13,94

Źródło : GOPS Jasienica

Przyrost ten spowodowany jest przede wszystkim wejściem w życie Ustawy o Świadczeniach Rodzinnych i Alimentacyjnych oraz przejęciem finansowania pobytu w Domach Pomocy Społecznej przez gminę.

Nowym zadaniem przejętym przez Ośrodki Pomocy Społecznej realizowanym od 2004 roku jest wypłacanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. „Ośrodek” udzielił w latach 2005-2006 następujące świadczenia :

Tabela nr 11. Liczba rodzin oraz wypłaconych świadczeń rodzinnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy.

L.p	Świadczenia	Liczba rodzin 2005 r.	Liczba wypłaconych świadczeń 2005 r.	Liczba rodzin 2006 r.	Liczba wypłaconych świadczeń 2006 r.
1.	Zasiłek rodzinny	1252	18680	1436	28420
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:	-	12447	-	16230
2.1.	Urodzenia dziecka	112	112	131	133
2.2.	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	200	1484	207	1503
2.3.	Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	6	48	3	15
2.4.	Samotnego wychowywania dziecka	225	3407	73	1114
2.5.	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (od IX – XII 2005r.)	341	2059	397	6191
2.6.	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	79	672	82	858
2.7.	Rozpoczęcia roku szkolnego	771	1565	840	1638
2.8.	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	454	3100	518	4778
2.8.1.	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	3	22	6	33
2.8.2.	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	451	3078	512	4746
3.	Zasiłek pielęgnacyjny	197	1297	261	2626
4.	Świadczenie pielęgnacyjne	30	316	30	292
5.	Zaliczka alimentacyjna (od IX – XII 2005r.)	51	329	50	1120

Źródło: GOPS Jasienica

Ilość środków wypłaconych na świadczenia rodzinne wynosiła w roku 2005 - 3 052.903,00 zł , a w roku 2006 – 4 326.722,00 zł.

Znaczny udział w budżecie stanowiły także środki związane z ponoszeniem odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w Domu Pomocy Społecznej. W roku 2005 do domów pomocy społecznej skierowano 5 osób zaś koszty z tego tytułu wynosiły 61 372,00 zł, natomiast w roku 2006 ilość osób skierowanych wynosiła 4, a kwota na ten cel - 83 200,00 zł. Zaznaczyć należy, że ilość osób z terenu gminy przebywających w różnych typach DPS wynosi 17 z tego skierowanych przed 2004 r. – 8 (koszty pobytu osób skierowanych do DPS przed 2004 r. ponoszone są ze środków rządowych).

Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych oraz własnych zawierają poniższe zestawienia:

Tabela nr 12. Formy pomocy udzielone z zadań zleconych.

2005 r.				2006 r.	
L.p	Forma pomocy	Liczba osób	Liczba świadczeń	Liczba osób	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki stałe	41	325 x ¹	41	340 x ¹
2.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	2	501 x ²	3	467 x ²

Źródło: GOPS Jasienica

x¹ - liczba wypłaconych zasiłków

x² - liczba zrealizowanych godzin

Ilość środków wypłaconych na świadczenia rodzinne wynosiła w roku 2005 - 3 052.903,00 zł , a w roku 2006 – 4 326.722,00 zł.

Znaczny udział w budżecie stanowiły także środki związane z ponoszeniem odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w Domu Pomocy Społecznej. W roku 2005 do domów pomocy społecznej skierowano 5 osób zaś koszty z tego tytułu wynosiły 61 372,00 zł, natomiast w roku 2006 ilość osób skierowanych wynosiła 4, a kwota na ten cel - 83 200,00 zł. Zaznaczyć należy, że ilość osób z terenu gminy przebywających w różnych typach DPS wynosi 17 z tego skierowanych przed 2004 r. – 8 (koszty pobytu osób skierowanych do DPS przed 2004 r. ponoszone są ze środków rządowych).

Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych oraz własnych zawierają poniższe zestawienia:

Tabela nr 12. Formy pomocy udzielone z zadań zleconych.

2005 r.				2006 r.	
L.p	Forma pomocy	Liczba osób	Liczba świadczeń	Liczba osób	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki stałe	41	325 x ¹	41	340 x ¹
2.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	2	501 x ²	3	467 x ²

Źródło: GOPS Jasienica

x¹ - liczba wypłaconych zasiłków

x² - liczba zrealizowanych godzin

Tabela nr 13. Udzielone świadczenia z zadań własnych.

L.p	Forma pomocy	2005 r.		2006 r.	
		Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki okresowe- ogółem	152	676	125	470
	w tym z powodu:				
	– bezrobocia	132	616	99	394
	– długotrwałej choroby	6	17	9	30
	– niepełnosprawności	14	43	13	36
2.	Posiłek - ogółem	304	39 370	315	38600
	w tym dla dzieci	304	39 370	314	38576
3.	Usługi opiekuńcze - ogółem	4	48	7	58
4.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	1	1	4	5
5.	Zasiłki celowe ogółem w tym:	459	1001	559	1264
	- zasiłki celowe na żywność w ramach programu „Posiłek dla potrzebujących”	224	546	350	1047
	- zasiłki celowe specjalne	31	39	33	45
6.	Liczba osób kierowanych do DPS	5	52	8	67

Źródło: GOPS Jasienica

Ilość udzielanych świadczeń jest stabilna. Znaczny przyrost tych świadczeń a co za tym idzie znaczny przyrost środków na ich realizację nastąpił wśród dzieci i młodzieży korzystających z posiłku w szkołach bądź zasiłku celowego na posiłek w ramach Rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących”.

Z analizy powyższych danych wynika, że najliczniejszą grupą odbiorców pomocy są dzieci oraz osoby bezrobotne.

Bezrobocie

Bezrobocie jako problem społeczny to zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej oznaczającej brak pracy zawodowej dla osób zdolnych do jej wykonania i deklarujących chęć jej podjęcia. Bezrobocie występujące w rodzinach najczęściej powoduje zachwianie norm społecznych oraz zaburzenia w pełnieniu ról społecznych. Doprowadza do ubóstwa sprzyja powstawaniu konfliktów, napięć, frustracji oraz bezradności życiowej a także szerzeniu się patologii społecznych. Utrzymujący się stosunkowo wysoki stan w ostatnich latach bezrobocia wśród mieszkańców gminy w wieku od lat 25 do 44 powoduje, że znaczna część z nich ubiega się o pomoc a tym samym powoduje przyrost zadań z zakresu pomocy społecznej a zarazem zwiększenie wydatków na ten cel.

Przedłużający się okres pozostawania bez pracy jest powodem wielu niekorzystnych zjawisk w rodzinach a tym samym powoduje zwiększone zapotrzebowanie na pracę socjalną ukierunkowaną na zadania pomocowe, motywacyjne i wspierające. Wśród klientów GOPS 209 rodzin to rodziny dotknięte dysfunkcją bezrobocia .

Spośród z 541 osób zarejestrowanych z terenu naszej gminy 35 % korzysta z różnych form pomocy „Ośrodka” – bowiem w kilkudziesięciu rodzinach problem bezrobocia dotyczy więcej niż 1 osoby. Strukturę wiekową, poziom wykształcenia oraz osoby długotrwale bezrobotne przedstawiają poniższe zestawienia:

Tabela nr 14. Liczba bezrobotnych w Gminie Jasienica za lata 2002- 2006 roku
(stan na koniec 31 grudnia.)

IŁOŚĆ BEZROBOTNYCH						
ROK	POWIAT BIELSKI	MIASTO BIELSKO – BIAŁA OGÓŁEM	JASIENICA OGÓŁEM	W TYM KOBIETY	W TYM Z PRAWEM DO ZASIŁKU	W TYM BEZ ZATRUDNIEN IA POWYŻEJ 12 MIESIĘCY
2002	17320	9497	872	418	129	391
2003	16794	9191	806	423	110	383
2004	15874	8707	731	385	112	343
2005	6540	8111	710	381	133	331
2006	11704	6503	541	291	94	238

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Tabela nr 15. Struktura bezrobotnych mieszkańców Gminy Jasienica według
poziomu wykształcenia (stan na 31 grudnia danego roku)

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	2002 rok	2003 rok	2004 rok	2005 rok	2006 rok
Wyższe	26	26	34	34	40
Policealne i średnie zawodowe	155	165	172	155	113
Ogólnokształcące	25	29	32	37	22
Zawodowe	456	386	315	313	217
Podstawowe i niepełne podstawowe	210	200	178	171	149
RAZEM:	872	806	731	710	541

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Tabela nr 16. Struktura bezrobotnych według wieku (stan na 31 grudnia danego roku.)

ZBIOROWOŚĆ BEZROBOTNYCH ZE WZGLĘDU NA WIEK	2002 rok	2003 rok	2004 rok	2005 rok	2006 rok
Wiek od 18-24 lat	307	232	196	183	104
Wiek od 25-34 lat	212	212	191	190	163
Wiek od 35-44 lat	201	181	172	145	89
Wiek od 45-54 lat	139	157	145	157	151
Wiek od 55-59 lat	11	20	26	32	31
Wiek od 60-64 lat	2	4	1	3	3
RAZEM:	872	806	731	710	541

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Opieka nad dzieckiem, ochrona macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Opieka nad dzieckiem wiąże się bezpośrednio z ochroną macierzyństwa, wychowaniem a niewłaściwe jej sprawowanie w rodzinie i społeczeństwie powoduje wiele znacznych problemów społecznych

„Takie będą Rzeczpospolite jakie ich młodzieży wychowanie”.

Działalność na rzecz ochrony rodziny i dzieci polega na ochronie ich praw wyrównywaniu ich życiowych szans przez dostęp do oświaty, ochrony zdrowia.

Ilość rodzin funkcjonujących na terenie gminy wynosi 4 721.

W ewidencji GOPS korzystających z różnych form pomocy figuruje 253 rodzin z dziećmi, z tego wielodzietnych 66 oraz 43 rodziny niepełne.

Rodziny z dziećmi korzystają z różnych form pomocy tj. zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, stypendiów, obiadów, zasiłków celowych i pomocy rzeczowej, ponadto co roku otrzymują paczki świąteczne oraz od 10-15 jest wysyłanych na bezpłatne kolonie. Ilość dzieci objętych pomocą w formie posiłku rok rocznie wzrasta.

Zdrowotność dzieci na terenie gminy można określić ilością dzieci przewlekłe chorych. Do najczęstszych schorzeń występujących u dzieci należą:

- zniekształcenie kręgosłupa - 638
- niedożywienie – 61
- alergie skóry – 99
- schorzenia układu oddechowego- 131
- choroby oczu w tym zaburzenia refrakcji i akomodacji oka – 226
- otyłości – 113

Działalność opiekuńczo –wychowawczą edukacyjną zdrowotną i pomocową nad dziećmi z terenu gminy sprawują :

- placówki oświatowe
- służba zdrowia
- środowiskowe świetlice
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- punkt konsultacyjny udzielania porad prawnych i terapeutycznych
- posterunek policji
- rodziny zastępcze

Wszystkie te placówki realizują programy oświatowo-wychowawcze oraz wyrównują szanse dzieci i młodzieży, nie mniej jednak podstawową rolę w wychowaniu dziecka i rozwoju jego osobowości spełnia dobrze funkcjonująca rodzina.

Na podstawie informacji ze szkół sporządzono wykaz najczęściej występujących problemów wśród dzieci i młodzieży zamieszczonych w tabeli nr 16, z której wynika, iż najczęściej występującymi problemami są różne formy agresji, konflikty

z kolegami oraz kłamstwa.

Tabela nr 17. Cechy patologii wśród uczniów.

L.p	Cechy patologii społecznej	Stopień nasilenia cechy		Liczba przypadków
		często	rzadko	
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)		x	44
2.	Konflikty z rodzeństwem	x		48
3.	Konflikty z nauczycielami		x	24
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	x		83
5.	Kłamstwa	x		78
6.	Wagary	x		49
7.	Alkoholizowanie się		x	10
8.	Narkotyzowanie się	-	-	-
9.	Palenie papierosów	x		34
10.	Ucieczki z domu		x	2
11.	Kradzieże		x	6
12.	Agresja i przemoc, w tym:			167
	- poniżanie	x		56
	- zastraszanie			26
	- znęcanie się			2
	- bicie	x		57
	- wymuszanie pieniędzy		x	16
	- zmuszenie do palenia papierosów		x	10
13.	Autoagresja		x	2
14.	Przestępczość ujawniona		x	3
15.	Niszczenie mienia szkolnego		x	11
16.	Drugoroczność		x	42
17.	Udział w grupach negatywnych		x	4
18.	Opieka kuratora sądowego		x	23
19.	Przemoc w rodzinie		x	6
20.	Zaniedbanie przez dom	x		38
21.	Wykorzystanie seksualne	-	-	-

Źródło: dane ze szkół

Wszystkie szkoły na terenie gminy posiadają pedagoga szkolnego oprócz szkoły w Landeku, jedna szkoła zatrudnia psychologa. Ponadto w szkołach zatrudnionych jest 2 logopedów oraz 2 specjalistów oligofrenopedagogiki realizujących obowiązek szkolny wobec dzieci upośledzonych, nie mniej jednak wykaz problemów wykazanych przez szkoły oraz stopień ich nasilenia wskazuje na potrzebę rozwinięcia porad psychologicznych i terapeutycznych w stosunku do dzieci.

Dzieci stanowią najliczniejszą grupę odbiorców wśród klientów pomocy głównie w postaci posiłków, zasiłków celowych, oraz pomocy rzeczowej. W roku 2005 - 304 dzieci w wieku szkolnym korzystało z posiłków, zaś w 2006 - 315 dzieci. Biorąc pod uwagę inne formy pomocy kierowane do dzieci, to ilość dzieci korzystających z pomocy „Ośrodka” stanowi 18 % wszystkich dzieci z terenu gminy od 0 do 18 lat.

Niepelnosprawność.

Niepelnosprawność jest trzecią z kolei przyczyną wsparcia finansowego osób i rodzin.

Niepelnosprawność jest to stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji.

W powiecie bielskim brak jest jednolitej bazy danych na podstawie, której można określić ilość osób niepełnosprawnych jest to również niemożliwe na terenie gminy. Zawarte poniżej zestawienie dotyczy ilości orzeczeń wydanych w poszczególnych latach.

Tabela nr 18. Wybrane informacje o stopniu niepełnosprawności orzeczonych przez
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności

ORZECZENIA WYDANE W LATACH	2003 rok	2004 rok	2005 rok	2006 rok
Ogółem	147	168	163	255
W stopniu lekkim	67	77	65	88
W stopniu umiarkowanym	56	69	68	119
W stopniu znacznym	24	22	30	48
Wydane na trwałe	41	45	80	66
Wydane na czas określony	106	123	100	189
Dla dzieci przed 16 rokiem życia	47	42	21	33

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku - Białej

Orzeczenia te nie służą do celów rentowych są jedynie podstawą do przyznania zasiłku stałego z pomocy społecznej dla osób które nie posiadają uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych. Stanowią również podstawę do korzystania z pomocy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Informację dotyczącą osób posiadających orzeczoną niezdolność do pracy przez ZUS oraz pobierających z tego tytułu świadczenia dotyczące stanu za rok 2006 przedstawia niżej zamieszczone zestawienie:

- orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji posiadają 215 osoby
- orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy posiada 567 osób
- orzeczenie o częściowej niezdolności posiada 838 osób
- uprawnienia do renty z jednoczesnym orzeczeniem stopnia niezdolności do pracy posiada 1 009 osób

- uprawnienia do emerytury z jednoczesnym orzeczeniem stopnia niezdolności do pracy posiada 621 osób
- renty socjalne pobiera 72 osób
- bez orzeczenia stopnia niezdolności do pracy, emerytury pobiera 1 646 osób

Przyjmując za osoby niepełnosprawne osoby, które pobierają zasiłki pielęgnacyjne do 75 roku życia oraz świadczenia pielęgnacyjne to ilość ta wynosi 227 są to świadczenia realizowane w GOPS. Niepełnosprawność w przypadku rodzin korzystających z pomocy „Ośrodka” występuje w 96 rodzinach. Zasiłek stały z tego tytułu wypłacany jest 41 osobom. Pozostałe formy pomocy przyznane tym rodzinom to zasiłki okresowe, celowe, oraz obiady dla dzieci i dorosłych.

Z problemem niepełnosprawności wiąże się długotrwała choroba. Choroba jest przeciwstawieniem zdrowia, zdrowie zaś pozwala pracować, aktywnie, samodzielnie i harmonijnie funkcjonować w rodzinie i środowisku. Jego brak czyli choroba, uniemożliwia więc właściwe funkcjonowanie jednostki, a zatem zaspakajanie jej podstawowych potrzeb bio - psycho - społecznych.

Choroba najczęściej długotrwała (stan przewlekający się w czasie często powodujący niepomyślne rokowania a w konsekwencji niepełnosprawność) jest również jednym z powodów przyznawania pomocy i wśród klientów ośrodka występuje w 67 przypadkach. Stan zdrowotności mieszkańców gminy można określić ilością pacjentów przewlekłe chorych, których liczba w roku 2006 wynosiła 2057 osób dorosłych oraz 1 201 dzieci i młodzieży do lat 18. Do najczęściej występujących schorzeń u pacjentów należą choroby układu krążenia – 875; nieżyty oskrzeli i astma oskrzelowa – 113; cukrzyca 266; choroby tarczycy – 150; choroby obwodowego układu nerwowego – 138; choroby układu mięśniowo-kostnego – 318; choroby układu trawienia, w tym choroba wrzodowa – 113.

Uzależnienia

Zespół uzależnienia od alkoholu jest jednostką chorobową uznaną i wprowadzoną do ewidencji przez Światową Organizację Zdrowia.

Jest to stan zmian psychicznych, często także somatycznych spowodowany nadużywaniem alkoholu charakteryzujący się określonymi reakcjami, które z reguły obejmują skłonności do stałego lub okresowego używania alkoholu w celu doznania efektów psychicznych. Ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową ale częściej z nadużywaniem alkoholu (bowiem do zdiagnozowania dochodzi jeszcze bardzo rzadko) wiążą się problemy alkoholowe. Pojęcie to obejmuje szkody spowodowane piciem alkoholu i występuje u tych którzy piją, ale także szkody spowodowane przez osoby pijące u członków ich rodzin. Przy czym nadużywanie alkoholu odnosi się do osób które posiadają epizodyczne problemy z nadużywaniem alkoholu, zaś uzależnione to te które powodują zespół objawów klinicznych.

Osoby nie dojrzałe emocjonalnie mają często problemy z pokonywaniem różnorodnych trudności życiowych, często sięgają po środki, które w ich mniemaniu je wspomagają.

Do środków tych należą leki, narkotyki, oraz najłatwiej dostępny i kulturowo zaakceptowany alkohol.

Nadużywanie alkoholu prowadzi do problemów zdrowotnych samego pijącego, jest również konsekwencją pojawienia się zachowań powodujących szkodliwe następstwa natury emocjonalnej i finansowej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Rodzina z problemem alkoholowym, w której chociaż jedna osoba pije w sposób przynoszący szkody pozostałym członkom rodziny jest rodziną dysfunkcyjną, a osoby mieszkające z alkoholikiem ulegają chorobie zwanej współuzależnieniem.

Skala problemów wynikających ze wszystkich współuzależnień (alkohol, narkotyki, leki) jest na tyle poważna, że działania w tym zakresie uregulowane są ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w oparciu o którą

powołana została Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych. Aby ograniczyć niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność lokalną konieczne jest prowadzenie działań profilaktycznych oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. W procesie tym ważną rolę odgrywają corocznie uchwalane programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach, których podejmowany jest cały szereg działań na podstawie uprawnień tych komisji.

Problemy alkoholowe są ujawnioną patologią życia społecznego na terenie gminy. Nie jest możliwe określenie ilości osób nadużywających czy też uzależnionych, znikoma też ilość osób i rodzin w stosunku do skali zjawiska z problemem alkoholowym korzysta oficjalnie z pomocy „Ośrodka” jako przyczyna korzystania z pomocy, alkoholizm występuje w roku 2005 u 22 rodzin, w roku 2006 u 12 rodzin. Fakt ten wynika z ograniczonej możliwości zdiagnozowania tej choroby jak również z tego, iż problem nadużywania alkoholu występuje często jako dysfunkcja towarzysząca, nie zaś podstawowa.

Przyczyną tego stanu rzeczy oprócz braku formalnej diagnozy choroby alkoholowej jest wstydliwość dla pozostałych członków rodziny szczególnie zaś dzieci.

Miarą tego zjawiska jest wzrastająca ilość wniosków kierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczących leczenia odwykowego, nie tylko, przez pracowników socjalnych, ale także przez członków rodzin. W poszczególnych latach ilość wniosków wynosiła w 2004- 90, w 2005 - 111, w 2006 – 118, do sądu o przymusowe leczenie skierowano zaś w 2005 - 16 spraw, a w 2006 – 25 spraw.

Wzrasta też ilość osób i rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy terapeutycznej w punkcie konsultacyjnym w Jasienicy czynnym przez trzy dni w tygodniu. Ilość porad w poszczególnych latach wynosiła 2004 roku- 183 w roku 2005- 396, w 2006 – 626.

Ponadto na terenie gminy działają dwa punkty pierwszego kontaktu w Świątoszówce i w Międzyrzeczu dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Pomoc terapeutyczna świadczona w punkcie konsultacyjnym jest odbiciem problemów występujących w rodzinach alkoholików a dzieci z tych rodzin często korzystają z pomocy pedagogów szkolnych. Problemy występujące wśród młodzieży szkolnej, a także złe wyniki w nauce, opuszczanie lekcji oraz drobne przestępstwa są także często wynikiem nadużywania alkoholu w rodzinach.

Alkoholizm jest również przyczyną takich zjawisk jak przemoc w rodzinie, wypadków drogowych oraz interwencji domowych policji. Ilość ofiar przemocy wykazanych w statystyce policji w roku 2006 wynosiła 15 w tym kobiet 9, mężczyzn 0 dzieci 6.

Starość

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Wiek biologiczny nie zawsze jest tożsamy ze zmianami psychofizycznymi, dlatego też przyjmuje się, że pojęciem tym określa się ludzi w wieku poprodukcyjnym czy emerytalnym. Starzenie się jest procesem, okresem wyciszenia, zasłużonego wypoczynku. Często z okresem przejścia na emeryturę pogarsza się wskaźnik jakości życia, pojawiają się nowe sytuacje życiowe związane z brakiem aktywności czy też osamotnienie. Przedłużenie życia ludzkiego i związane z tym zmiany biologiczne i psychiczne powodują konieczność pomocy ze strony osób innych. Dane demograficzne dotyczące naszej gminy wskazują stopniowy i systematyczny wzrost ludzi w tym wieku. Problem starości oraz często towarzysząca mu samotność oraz inne choroby związane są z brakiem możliwości samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz zorganizowania potrzeb bio-psycho-społecznych. W konsekwencji powoduje to szczególnie u ludzi samotnych potrzebę zapewnienia opieki, której nie zawsze są w stanie jej zabezpieczyć osoby z najbliższego otoczenia.

Zjawisko to powoduje zapotrzebowanie na świadczenie usług opiekuńczych, zabezpieczenie i zorganizowanie części wolnego czasu a często zapewnienie opieki całodobowej. Ilość klientów korzystających z pomocy finansowej „Ośrodka” w wieku poprodukcyjnym jest znikoma, wynosi bowiem od 25 do 35 roczne. Osoby w tym wieku najczęściej posiadają zabezpieczenie w postaci emerytury i problemy finansowe nie są dla nich pierwszoplanowymi lecz problemy opiekuńczo-zdrowotne oraz psycho-społeczne. W obliczu braku systemu wspierającego potrzeby tej grupy coraz częściej uwidaczniają się problemy związane z funkcjonowaniem ludzi starych w społeczeństwie. Tym samym rośnie zapotrzebowanie na pracę socjalną, usługi opiekuńcze, pomoc sąsiedzka i wspierającą oraz zapewnienie całodobowej opieki w placówkach zabezpieczających opiekę całodobową.

Przestępczość

Przestępczość jest zjawiskiem mającym wpływ destrukcyjny na funkcjonowanie lokalnej społeczności. Jest konsekwencją problemów społecznych w skali kraju oraz na szczeblu społecznym. Rodzi również problemy społeczne innej kategorii zarówno u jednostki w rodzinie jak i społeczeństwie.

W roku 2006 na terenie gminy odnotowano 329 przestępstw kryminalnych z tego wśród młodzieży 2. Do Sądu Grodzkiego skierowano 211 wniosków, nie skierowano natomiast z powodu nie wykrycia sprawy, i z innych powodów 67 spraw. Do najczęściej popełnianych przestępstw należą kradzieże z włamaniem, kradzieże mienia, kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym. Liczba postępowań karnych związanych z przemocą w roku 2006 wynosiła 11 liczba ofiar przemocy 15. Sprawcami przemocy w 15 przypadkach byli mężczyźni w 1 kobieta. Natomiast liczba interwencji domowych dotyczyła 58 rodzin a najczęstszą ich przyczyną były awantury domowe w stanie nietrzeźwym. W wyniku tych interwencji zostało sporządzonych 19 niebieskich kart skierowanych do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Często jednak osoby zwracające się o interwencję Policji, po jej dokonaniu wycofują się w związku z czym nie jest prowadzone żadne działanie ani

przez Policję ani przez „Ośrodek” w stosunku do osób wszczynających awantury i kłótnie. Liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych w izbie wytrzeźwień w roku 2005 wynosiła 98, a w 2006 roku – 133. Liczba osób korzystających z pomocy po opuszczeniu zakładu karnego wynosiła w roku 2005 – 3, zaś w roku 2006 – 4.

Bezdomność

Bezdomność jest jednym z najważniejszych problemów społecznych w kraju i zalicza się do zjawisk patologii społecznej. Przez całe lata niedostrzegana od kilkunastu lat występuje z całą otwartością. Towarzyszą jej negatywne zjawiska takie jak ubóstwo, narkomania, alkoholizm, przemoc, przestępczość.

„Bezdomny” to człowiek pozbawiony domu, mieszkania jest to często osoba, która w wyniku niekorzystnych zdarzeń losowych znalazła się na marginesie życia społecznego. Ale czasami jest to człowiek o specyficznych predyspozycjach, nie akceptujący norm społecznych, który dokonał wyboru takiego sposobu życia. Dla potrzeb pomocy społecznej termin „bezdomny” oznacza osobę nie zamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności.

Biorąc pod uwagę liczbowe dane dotyczące osób bezdomnych, które prawem są przypisane naszej gminie to ich ilość wynosi od 3 do 5 rocznie, jest to znikoma ilość. Jednakże fakt, że jest to w naszym środowisku zjawisko zupełnie nowe, wcześniej nie występujące oraz obowiązek całkowitego zabezpieczenia osobom bezdomnym schronienia, posiłku i ubrania jest problemem absorbującym przede wszystkim finansowo, zwłaszcza wobec braku jakiejkolwiek bazy zabezpieczającej schronienie. Brak własnych możliwości noclegowych powoduje konieczność kierowania tych ludzi do schronisk i noclegowni poza terenem naszej gminy z czym związane są dość znaczne koszty wynoszące średnio około 500 zł na osobę miesięcznie. Problem ten zaczyna zatem dotyczyć również naszej gminy.

IV STRATEGIA

Misja

Zapewnienie godnego i zdrowego życia wszystkich mieszkańców gminy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Cel strategiczny.

- I. Poprawa funkcjonowania rodzin, zapobieganie kryzysom w tych rodzinach i wspieranie ich ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe

1. Utworzenie systemu wspierania funkcjonowania rodziny w zakresie prawnym, psychologicznym i socjalnym.
2. Zapewnienie rodzinom i dzieciom warunków do zabezpieczenia potrzeb bytowych i psycho-społecznych.
3. Utworzenie systemu wczesnego wspomagania dziecka.
4. Zwiększenie możliwości korzystania z wszelkiego rodzaju usług, w tym zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych rozszerzenie ich zakresu oraz poprawa jakości.
5. Rozszerzenie zakresu form opieki edukacyjno-opiekuńczych szczególnie dla dzieci i młodzieży wymagającej opieki specjalistycznej i nauczania specjalnego oraz specjalistycznych warunków nauczania.

6. Tworzenie warunków dla profilaktyki i likwidacji dysfunkcji somatycznych i psycho-społecznych dla dzieci i młodzieży.
7. Przystosowanie infrastruktury społecznej dla osób i rodzin z różnymi dysfunkcjami.
8. Podnoszenie poziomu uczestnictwa młodzieży w życiu społecznym.

Zadania do realizacji

1. Utworzenie punktu w zakresie porad prawnych i psychologicznych dla osób dorosłych i dzieci.
2. Udzielanie pomocy rzeczowej, finansowej i socjalnej.
3. Utworzenie przedszkola integracyjnego, punktu nauczania specjalnego oraz punktów logopedii.
4. Utworzenie punktu gimnastyki korekcyjnej.
5. Dalsze tworzenie świetlic środowiskowych i terapeutycznych według zapotrzebowania.
6. Dalsze rozszerzenie usług medycznych na terenie gminy.
7. Zwiększenie opieki profilaktyczno- lekarskiej i stomatologicznej w szkołach.
8. Przystosowanie obiektów publicznych do funkcjonowania osób niepełnosprawnych.
9. Wprowadzenie do szkół młodzieżowego wolontariatu.

Realizatorzy: GOPS, szkoły, GKPiRPA, GZOZ, Urząd Gminy.

Cel strategiczny.

II . Minimalizacja zjawisk rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną.

Cele szczegółowe

1. Stworzenie systemu informacji dla osób i rodzin z wszelkiego rodzaju dysfunkcjami.

2. Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką społeczną.
3. Udzielanie stosownej pomocy prawnej psychologicznej oraz finansowej dla osób i rodzin dysfunkcyjnych.
4. Stworzenie systemu współpracy instytucji na rzecz osób bezrobotnych.
5. Nawiązanie współpracy z organizacjami i pracodawcami dla stworzenia lokalnego wsparcia dla osób poszukujących pracy.
6. Podjęcie działań edukacyjno-społecznych z osobami bezrobotnymi i niepełnosprawnymi celem ich aktywizacji i podtrzymania uczestnictwa w życiu społecznym.
7. Doskonalenie zawodowe kadry służb społecznych a przede wszystkim pracowników socjalnych.

Zadania do realizacji

1. Bieżąca współpraca z organizacjami kościołami, oraz osobami fizycznymi w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych oraz spraw indywidualnych.
2. Powołanie zespołu koordynującego do spraw współpracy w rozwiązywaniu problemów społecznych z udziałem specjalistów z danego zakresu.
3. Organizowanie szkoleń i spotkań tematycznych dotyczących danego zakresu spraw i problemów.
4. Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych oraz innych pracowników służb społecznych
5. Rozszerzenie zakresu form propagandowo – edukacyjnych.

Realizatorzy: GOPS, szkoły, GOK, Gminna Biblioteka.

Cel strategiczny.

- III. Tworzenie systemu pomocy społecznej uzupełniającej i wspomagającej naturalną strukturę społeczną w samoorganizowaniu i zaspakajaniu podstawowych potrzeb.

Cele szczegółowe

1. Inicjowanie różnych form aktywizacji samorządowej integracji społeczności lokalnej.
2. Diagnozowanie potrzeb i problemów społecznych.
3. Analizowanie skuteczności w zakresie zwalczania ubóstwa oraz innych patologii społecznych.
4. Wspieranie organizacyjne prawne i lokalowe powstających organizacji pozarządowych oraz już funkcjonujących.
5. Ścisła współpraca z organizacjami pomocowymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami i stowarzyszeniami oraz pozyskiwanie ich dla rozwiązywania problemów społecznych.
6. Udzielanie poradnictwa dla rodzących się inicjatyw celem doprowadzenia ich do pożądanych skutków.

Zadania do realizacji

1. Coroczna aktualizacja diagnozy problemów społecznych.
2. Bieżące diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb wspólnie z organizacjami współpracującymi.
3. Analiza skuteczności zwalczania ubóstwa oraz innych patologii społecznych.
4. Wsparcie prawne i rzeczowo-finansowe dla organizacji już funkcjonujących oraz nowo powstających a podejmujących działania społeczno-użyteczne.

5. Bieżąca współpraca ze wszystkimi organizacjami kościołami i osobami fizycznymi podejmującymi działania społeczno-użyteczne.

Realizatorzy: GOPS, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy.

Cel strategiczny

IV. Budowa systemu wsparcia na rzecz osób starych i niepełnosprawnych

Cele szczegółowe

1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom jej potrzebującym.
2. Aktywizacja i usprawnianie osób starych i niepełnosprawnych.
3. Zapewnienie właściwej pozycji społecznej osobom starym i niepełnosprawnym w środowisku.

Zadania do realizacji

1. Utworzenie systemu wspierania psychologiczno – społecznego dla aktywizacji ich w rodzinie i społeczeństwie.
2. Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych.
3. Wspieranie rzeczowo – finansowe osób starych i niepełnosprawnych.
4. Podjęcie działań dla utworzenia usługowego centrum pomocy społecznej.

Realizatorzy: GOPS, Urząd Gminy oraz inne jednostki organizacyjne, GZOZ

Cel strategiczny

- V. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

Cele szczegółowe

1. Badanie i monitorowanie problemów związanych z zażywaniem środków powodujących uzależnienia.
2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
3. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
4. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
5. Przeciwdziałanie przemocy domowej.
6. Ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
7. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców sytuacjach związanych z alkoholem.
8. Wdrożenie stosownych form profilaktyki, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
9. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
10. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
11. Zwiększanie świadomości osób młodych odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek.
12. Zwiększenie skuteczności pomocy dla ofiar przemocy domowej.
13. Budowanie lokalnej koalicji wspierającej działania pomocowe na rzecz ofiar przemocy.
14. Wspieranie działań na rzecz osób z wykluczeniem społecznym.

Zadania do realizacji

1. Zapewnienie dostępu do leczenia wszelkiego rodzaju uzależnień.
2. Udostępnienie szerokiej informacji o możliwości leczenia.

3. Organizowanie różnych form wspierania dla osób uzależnionych i ich rodzin.
4. Organizowanie edukacji społecznej dotyczącej problemu uzależnień.
5. Zwiększenie i rozszerzenie ofert spędzania wolnego czasu.
6. Promowanie różnych form higienicznego i zdrowego stylu życia.
7. Wspieranie rzeczowe, finansowe i organizacyjne akcji i imprez dotyczącej problematyki uzależnień oraz profilaktyki ich powstawania.
8. Coroczne opracowywanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizatorzy: GKPRiPA, GOPS, szkoły, Urząd Gminy oraz jednostki organizacyjne gminy, GZOZ

Cele i kierunki działań będą realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Gminy Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawierającym szczegółowe działania w tym zakresie.

W ramach realizacji poszczególnych celów w zależności od możliwości finansowych na dany rok i przyjętych priorytetów przyjmowane będą programy socjalne i projekty dotyczące poszczególnych zadań.

Dla realizacji celów strategicznych i celów szczegółowych zawartych w niniejszej strategii – oprócz stałego podnoszenia kondycji gospodarczej Gminy- realizowanej zgodnie ze strategią rozwoju Gminy, ważne jest ciągłe doskonalenie funkcjonowania systemu pomocy społecznej. Jednym z najważniejszych zadań długofalowych a usprawniających ten system jest utworzenie Usługowego Centrum Pomocy Społecznej według przedstawionego projektu.

Usługowe Centrum Pomocy Społecznej adresowane jest do szerokiej grupy mieszkańców a przede wszystkim do ludzi starych, chorych, niepełnosprawnych przy wykorzystaniu tej samej bazy, kadry a tym samym zaangażowaniu jak najmniejszej ilości środków, częściowo zarabiające na siebie.

Podstawową jednostką w strukturze „Centrum” jest dom pomocy społecznej o możliwie jak najszerszej specjalizacji (z wyłączeniem osób chorych psychicznie), uwzględniającą naturalne cechy małej zbiorowości lokalnej, z zachowaniem indywidualnych potrzeb jego mieszkańców, przy możliwości ich wykorzystania w zależności od stopnia samodzielności do wykonywania prac usługowych.

Celem Usługowego Centrum Pomocy Społecznej jest organizowanie i sprawne zarządzanie usługami społecznymi i socjalnymi na terenie gminy oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb mieszkańców i rodzin dysfunkcyjnych a w szczególności :

- zapewnienie całkowitej opieki dla osób chorych i samotnych, które ze względu na wiek, chorobę oraz brak osób bliskich nie posiadają zapewnienia takiej opieki,
- zapewnienie częściowej opieki w domach oraz zabezpieczenie niektórych potrzeb w UCPS dla określonej grupy klientów,
- zabezpieczenie mieszkania i schronienia z częściowymi usługami,
- wspieranie osób i rodzin w zależności od zdiagnozowanych potrzeb,
- pomoc w realizacji określonych potrzeb np. wyżywienia, sprzątania, robienia zakupów, drobnych remontów itp. ,
- prowadzenie działalności dochodowej, także poprzez angażowanie w działalność klientów pomocy społecznej.

Podstawowymi jednostkami skupionymi wokół Usługowego Centrum Pomocy Społecznej są:

- dom pomocy społecznej,
- dzienny dom pobytu,
- noclegownia
- świetlice terapeutyczne o różnej specjalności,

- stołówka dla pensjonariuszy stacjonarnego i dziennego domu pomocy społecznej;
- bar otwarty dla mieszkańców oraz wydający posiłki na bony dla klientów pomocy oraz dowożący posiłki do ich domów,
- punkt usług opiekuńczych dla osób samotnych i chorych,
- noclegownia dla bezdomnych,
- magazyn pomocy rzeczowej,
- wypożyczalnia sprzętu ortopedycznego oraz innego ułatwiającego funkcjonowanie osób o ograniczonej sprawności,
- sklep wielobranżowy, realizujący także bony i zasiłki celowe z pomocy społecznej,
- punkt usług domowych pierwszej potrzeby (malowanie mieszkań, drobne remonty, pranie, prasowanie),
- gospodarstwo rolne
- punkty konsultacyjne i prawno-doradcze z zakresu psychologii, psychoterapii oraz doradztwa prawnego,

Koszty utrzymania UCPS pokrywane byłyby z różnych dochodów w tym z odpłatności pensjonariuszy i klientów, dochodów z prowadzonej działalności (bar, sklep, gospodarstwo rolne, wypożyczalnia, punkt usługowy), dotacji państwa i gminy, z darowizn, itp.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy będzie na tyle skuteczna, na ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę programów celowych podejmujących realizację celów strategicznych oraz szczegółowych a także konkretnych projektów zapewniających ich realizację.

Jej realizacja będzie również zależna od identyfikacji z celami mieszkańców poszczególnych środowisk. Coroczna aktualizacja problemów społecznych może stworzyć również potrzebę weryfikacji niektórych przyjętych problemów szczegółowych. Jej skuteczność będzie również zależała od bieżącego monitoringu oraz budowy programów celowych oraz projektów przypisanych do realizacji według zadań statutowych jednostkom organizacyjnym oraz innym podmiotom.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jerzy Czudek